

УДК 633.15:631.527

Черчель В. Ю., канд. с.-г. наук, завідувач лабораторії селекції кукурудзи скоростиглих гібридів**Гайдаш О. Л.**, наук. співроб. лабораторії селекції кукурудзи скоростиглих гібридів

ДУ Інститут зернових культур НААН України

e-mail: a.gaidash88@yandex.ua

ОЦІНКА СКОРОСТИГЛОГО ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ КУКУРУДЗИ НА БАЗІ ЗМІШАНОЇ ЗАРОДКОВОЇ ПЛАЗМИ ЗА КОМБІНАЦІЙНОЮ ЗДАТНІСТЮ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА

Аналіз продуктивності гібридів кукурудзи з різним вегетаційним періодом, свідчить про необхідність розширення використання в посівах на зерно біотипів більш ранніх груп стиглості, особливо така потреба виявляється в посушливі роки, коли пізньостиглі форми через дефіцит вологи нездатні реалізувати свій генетичний потенціал.

Тому оцінка нового скоростиглого вихідного матеріалу за комбінаційною здатністю врожайності зерна необхідна для подальшого синтезу високо-гетерозисних гібридів кукурудзи, максимально пристосованих до посушливих умов вирощування. З огляду на актуальність даної проблеми та її високу практичну значимість була організована і проведена дана селекційна робота.

Відповідно програми дослідів використано понад 100 самозапилених ліній, отриманих методом інбридингу сестринських гібридів створених на базі 11 елітних ліній змішаної плазми. Вихідні компоненти сестринських гібридів в досліді відігравали роль контролю. Комбінаційну здатність нових та контрольних ліній вивчали за тесткросною схемою з 3 тестерами: гібридами Крос 290С та Крос 289С і лінією ДК247МВ. Отримані тесткроси (274) висівались в контрольному розсаднику в трьох повтореннях. Дослідження проводились на протязі 2015–2016 рр. в селекційній сім'ї ДП ДГ «Дніпро» ДУ ІЗК НААН України. Для порівняння експериментальних гібридів, як стандарти, використано районовані середньоран-

ні та середньостиглий гібриди: Оржиця 237МВ (ФАО 240), Чемеровецький 260СВ (ФАО 270), та Солонянський 298СВ (ФАО 310).

Розмах коливання урожайності зерна дослідних тесткросів, становив у 2015 р. 5,48–9,06 т/га ($x = 7,07 \pm 0,04$), у 2016 р. – 5,02–8,11 т/га ($x = 6,18 \pm 0,05$). При цьому коефіцієнт варіювання становив у 2015 р. 10,3 %, а у 2016 р. збільшився до 11,5 %, що вказує на розмаїтість сформованої вибірки генотипів та можливість результативного добору. Частка тесткросів, що достовірно перевищили за врожайністю кращий зі стандартів Солонянський 298СВ (7,09 т/га – 2015 р., 6,22 т/га – 2016 р.), у всі роки була понад 30 % (40,8 % у 2015 та 30,5 % у 2016 р.).

За результатами аналізу комбінаційної здатності нового вихідного матеріалу виділено лінії, що характеризуються високими ефектами ЗКЗ та високими варіансами СКЗ - ДК2826²¹²²¹¹¹, ДК2826²¹³¹¹³³¹, ДК2109²³³¹²¹¹, ДК2855¹¹³¹¹¹³, ДК2828²¹²¹²¹², відповідна реакція вказує на наявність специфічних високо-гетерозисних комбінацій даного набору. Також виділено зразки з високими ефектами ЗКЗ та низькими варіансами СКЗ – ДК3814³³¹¹²¹¹¹, ДК2885¹²¹¹¹¹¹, ДК2514¹¹¹¹¹¹¹, такі форми добре підійдуть для створення трьохлінійних та простих модифікованих гібридів. Кращі лінії, що відзначились високою ЗКЗ рекомендуються для залучення в програми зі створення високопродуктивних скоростиглих гібридів кукурудзи та для селекції нового вихідного матеріалу.

УДК 631.53.01:633.85:631.5

Шапарь Л. В., наук. співроб.

Інститут зрошуваного землеробства НААН

e-mail: izz_nasinnystvo@ukr.net

ВИХІД КОНДИЦІЙНОГО НАСІННЯ ТА КОЕФІЦІЄНТ РОЗМНОЖЕННЯ НАСІННЯ СОРТІВ РІПАКУ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

В умовах ринкової економіки прискорене розмноження насіння відіграє суттєво важливу роль. Для швидкого впровадження вітчизняних сортів ріпаку озимого потрібна наукова організація робіт в процесі вирощування доказового та базового насіння та сертифікованого насіння.

Метою досліджень передбачалось встановити вихід кондиційного насіння сортів ріпаку ози-

мого та визначити коефіцієнт розмноження насіння залежно від строків сівби та норм висіву.

Дослідження проводили на дослідному полі Інституту зрошуваного землеробства НААН в 2013–2015 рр. відповідно до вимог загальноприйнятих методик проведення досліджень. Ґрунт дослідної ділянки темно-каштановий, середньосуглинковий. За характеристикою ґрунт